

Márk evangéliuma

Lekció: Jel. 19.1-10
Textus: Mk. 2.18-22

2010. márc. 21
Gazdagrét

Mit hoz Jézus?

Ahogy Jézus szolgálata egyre jobban kibontakozik Márk evangéliumában, úgy jelenik meg körülötte a vallásos vezetők erősödő szembenállása. A 2. fejezetben négy egymást követő történetet olvasunk, amelyeket a farizeusok és írástudók kritikus és ellenséges megjegyzései kötnek össze. Amint újabb és újabb oldala mutatkozik meg az evangéliumnak, Isten országának Jézus szolgálatában, úgy kerülnek vele egyre jobban szembe azok, akik nem készek változni. A mai szakasz párbeszéde egy nagy lakoma alkalmával hangzik el. Jézus elhívja követésére Lévit, a vámszedőt, aki házában gazdag ünnepet szerez. Jézus együtt eszik a vámszedőkkel, más bűnösökkel (prostituáltak, vallásilag tisztátalan emberek), ami kiváltja a vallásos vezetők felháborodását. Először azt reklamálják, hogyan vállalhat Jézus ilyen alakokkal asztalközösséget. Majd elhangzik a provokatív kérdés: „*Miért böjtölnek János tanítványai és a farizeusok tanítványai, a te tanítványaid pedig miért nem böjtölnek?*” Ez a helyzet alkalmat ad Jézusnak arra, hogy néhány képben egészen világossá tegye, mit hozott ebbe a világba. Mi Isten országának a lényege? Mivel jár, ha valaki elfogadja az örömhírt, megtér, és belép Isten országába? Jézus a következő választ adja: 1. Isten országa örömet hoz; 2. Isten országa gyökeresen újat hoz; 3. Isten országának befogadása nem kímél meg a fájdalomtól.

I. Jézus mély és alapvető örömet hoz

Jézus válasza a farizeusok böjtre vonatkozó kérdésére egy jól ismert kép: „*Vajon böjtölhet-e a násznép, amíg velük van a vőlegény? Addig, amíg velük van a vőlegény, nem böjtölhetnek.*” A farizeusok a hagyomány felől közelítenek. Hetente kétszer böjtölnek, és úgy vélik, minden komoly vallási tanítónak legalább ugyanezt kell elvárni követőitől. Ehelyett Jézus és tanítványai ünnepi lakomán vesznek részt egy vámszedő házában, és nyoma sincs annak, hogy Jézus böjtölni tanítaná követőit. Nekiszzegezik tehát a kérdést, feltételezve, hogy zavarba hozzák általa. Jézus válasza azonban elsőprő erejű. Nem magyarázkodásba kezd, hanem egy képpel világítja meg a helyzetet. Láttatok már olyan esküvőt, ahol böjtölnek? Nincs olyan násznép, nincs olyan menyegző, ahol a vőlegény és a jelenlévők böjtölnének. Hogyan tennék ezt akkor, amikor a legnagyobb öröm ideje van? Hogyan böjtölnének akkor, amikor vőlegény és menyasszony egybekel, amikor beteljesedik, amire vártak, amikor az egymásra találás nagy örömeinek ünnepét ülik? Milyen böjtöt kérnek számon a farizeusok akkor, amikor az ünneplés ideje van? A menyegző nem a böjt, a megvonás, az elcsendesedés, a sírás, hanem a túlradó bőség és örvendezés ideje.

Márpedig Jézus jelenléte a vőlegény jelenléte, a nász beteljesedése. Jézus örömet hoz, és ez az öröm nem elméleti. Nem véletlenül gyülekeznek a vámszedők és a bűnösök lakomára Lévi házában. Valami történt velük, és ezért ünnepelnek, örvendeznek. Jézus valami olyat hozott, ami szabad, spontán, benső örömet vált ki a

körülötte lévőkből. Az Isten országa, amit Jézus meghirdetett, Isten uralma, amit elhozott, örömet fakaszt az emberben. Mindez pedig nem áll messze a farizeusok gondolkodásától, hiszen a Szentírás alapján – amelynek tanítói voltak – ők is hiszik, hogy eljön egyszer Isten uralma, ők is tudják, hogy ezt a napot a Biblia a menyegző képével festi le. Tudnak róla, tanítanak róla, de nem ismerik fel, hogy Jézusban jelen van a vőlegény. Ha valaki meg akarná cáfolni, minden erejüket megfeszítve védenék meg a nagy bibliai igazságot, de amikor arról van szó, hogy belépnek-e Isten országa örömébe, távol tartják magukat. Jézus alapvető és mély örömet hoz – de mi – vagy így, vagy úgy – gyakran eltévesztjük ezt. Ennek a céltévesztésnek két oldalára szeretnék rámutatni. Az egyik a modern, független, magát elkötelezni nem akaró ember keresése. A másik azonban az, ahogyan Jézus mai követői vesztik szem elől az öröm valóságát. A mai ember általában nem tudja, mi az az öröm, amit keres, miközben sok keresztény csak fejben ismeri az örömet, amit Jézus hozott.

C.S. Lewis szavai, amelyeket megtéréséről beszámoló könyvében ír, a mai ember számára jól érthető módon közelítenek az öröm kérdéséhez: *„Az Öröm nem helyettesíti a szexualitást, de a szexualitással gyakran megpróbálják helyettesíteni az Örömet. Néha azon tűnődöm, vajon nem minden élvezet csupán az örömet igyekszik-e pótolni.”* (In: Viták és vallomások, 140) Az örömet a fogyasztói társadalom embere a birtoklásban véli megtalálni. Hajt a vágy, az üresség, valaminek a hiánya, és úgy véljük, hogy az élvezet hiányzik. Úgy formálódtunk, hogy azt hisszük, ha megszerezzük, elérjük, magunkénak tudjuk a hön áhított férfit vagy nőt, utazást vagy tárgyat, nehezen elérhető élményt, akkor végre majd öröm és elégedettség járja át a szívünket. Az őszinte ember hamar rájön arra, hogy ez nem így van; hiába éri el azt, amire vágyott, és okozott az neki pillanatnyi örömet, élvezetet, mégsem ezt kereste. Az a nagy beteljesedés, amit a vőlegény és menyasszony menyegzője jelképez, valami sokkal többről beszél. Találkozásról, önátadásról, önmagunk szeretetben történő elvesztéséről és megtalálásáról. Ijesztő, ahogy a modern ember összekeveri az élvezetet az örömmel. Ijesztő, mennyire nem tudja, mi az, ami szíve-lelke mélyéről hiányzik, és hol és hogyan nyerheti azt meg. Jézus válasza az, hogy az igazi örömet ő hozza el – hamarosan azt is látni fogjuk, hogyan.

Jó lenne azt mondani, hogy ha a mai ember nem is ismeri az örömet, de a keresztény ember ismeri azt. És ha ismeret alatt meggyőződést értünk, elvi tudást, akkor igaz is ez a kijelentés. Ugyanakkor, ha azt a kérdést tesszük fel, hogy mennyiben kóstoljuk, éljük azt az örömet, amit Jézus hoz, hogy mennyire jár ez bennünket át, és mennyire ragyogja be a mindennapjainkat, akkor mindjárt bizonytalanabbak vagyunk. Tudjuk, hogy Jézus örömet hoz; tudjuk, hogy Jézusban örülnünk *kellene*, tudjuk, hogy Isten Igéje felszólít az örvendezésre, tudjuk, hogy Isten dicsőítése örömmel teli – de vajon felfakad-e ez az öröm bensőnkől? És mivel nyilvánvaló, hogy az örömet nem lehet magunknak létrehozni, hiszen az öröm csak szívünk, lelkünk válasza Jézus jelenlétére, ez az állapot sok mindent elmond rólunk. Ezért forduljunk most azokhoz a képekhez, amelyek arra is rávilágítanak, hogy honnan fakad az öröm, amit Jézus hoz az életünkbe.

II. Jézus gyökeresen újat hoz

Miből fakad az az öröm, amit Jézus hoz? Abból az újból, ami felváltja a régít. Két képet használ Jézus: „*Senki sem varr foltot új posztóból régi ruhára, mert a toldás kitépne belőle, az új a régiből, és még csúnyább szakadás támadna. És senki sem tölt újbort régi tömlőbe, mert szétrepesztené a bor a tömlőt, s odalenne a bor is, a tömlő is; hanem az újbor új tömlőbe való.*” Az az új, amit Jézus hoz, egyértelműen különvlik mindattól a régítől, ami megelőzte őt. Jézus nem azért jött, hogy a régi, szakadt ruhát megfoltozza, kijavítsa, és ezzel meghosszabbítsa élettartalmát. Nincs folytonosság a régi és új között; ő a régi foltozása, javítása helyett új ruhát hoz. Ő újbort kínál, és ehhez az újborhoz, új tömlő kell – a régi nem bírja befogadni, mert szétfeszíti azt. Ez egyrészt azt jelenti, hogy a korabeli vallásos tradíciók – pl. a heti kétszeri böjt rendje – nem fogadhatják be, nem hordozhatják azt, amit Jézus képvisel. Ezért nem böjtölnek Jézus tanítványai. Másrészt van ennek az újnak egy személyes vetülete is, és most erre szeretnék rátérni.

Hogy ez az új mit jelent, azt láthatjuk mindazok életében, akik Jézus követői lettek. Amikor Jézus megszólította őket, „kövess engem”, ők felkeltek és követték őt. Maguk mögött hagyták azt, amit Jézus valami egészen másra, egészen újra hívó szava réginek ítélt. Jézus nem azt tanította Lévinek, a vámszedőnek, hogyan legyen jobb vámszedő (foltozgatás), hanem új életre hívta el. Amikor a bűnösöknek hirdeti Isten országát és a megtérést, nem azt tanítja, hogyan jobbítsák meg magukat lépésről lépésre, fokról fokra, hanem közösséget vállal velük, kiterjeszti rájuk bocsánatát, eltörli a múlt szennyét, és csak annyit mond: eredj el, és többet ne vétkezz. Ebben a szóban azonban szeretet, kegyelem és olyan erő van, ami valóban újat jelent annak életében, aki hittel fogadja magához. Ez a gyökeresen új, amit Jézus hoz, lesz a forrása annak az öröme, amit a vámszedők és bűnösök megköstolnak. Ugyanakkor éppen ez lesz az akadály azoknak a vallásos vezetőknek, akik talán készen lennének egy kis reformra, de semmiképpen sem gondolják, hogy valami egészen újra van szükségük. A régi és az új gyökeres szembenállása tehát jó hír mindazoknak, akik szívük mélyén tudják, hogy bajban vannak, hiszen szabadságot és új kezdetet kapnak; de fenyegető üzenet azoknak, akik úgy látják, alapvetően rendben vannak, és csak egy kis jobbításra szorulnak. Az utóbbiak hosszasan tudnának beszélni a keresztény örömről – de nem ismerik azt, az előbbieket tudása még korlátozott, de az öröm átragyog rajtuk. Jézus egészen újat hoz – új ruhába öltöztet, fehér ruhát ad rád, új utakra hív el – ez a vele való találkozás és közösség lényege. Amennyiben eddig csak úgy tekintettél rá, mint aki itt-ott kisegít életedben, mint akire éppen-abban szükséged van, de nem úgy, mint aki mindent újjá tesz benned és számodra, itt az ideje, hogy szembenézz a valóságos Úrral. Lehet, hogy ez örömhírként ér, hiszen felismered, akármilyen elrontott is legyen az életed, ő benned is tud újat kezdeni. Nem elkerüli azt, ami életed legszégységteljesebb, legelvezettebb része, hogy a többit javítgassa, hanem éppen azon a ponton érkezik el hozzád megbocsátó, felszabadító kegyelmével. Az is lehet, hogy mindezt fenyegető hírként hallod ma: nem akarod magadat mindenestől kiszolgáltatni neki. De ebben az esetben azt kell látnod, hogy elveszíted őt; hiszen a régi és új között nincs átmenet. Jézus egészen újat hoz.

Számosan vagyunk, akik ezt az újat magunkhoz öleltük, akik el tudjuk mondani, hogy életünk egy pontján Jézus új életet adott, és hatalmas örömmel ajándékozott meg – de mára a jézusi új mintha régivé, a jézusi öröm ürességgé lett volna bennünk. Mit

mond nekik ez a szakasz? Csak illúzió volt az akkor kóstolt újdonság és öröm? Csak pillanatnyi fellelkesedés volt, és őszintébb lenne ezt elismerni? Jézus szavai ezekre a kérdésekre is választ adnak.

III. Isten országának elérkezése nem kímél meg a fájdalomtól

Miközben az öröm és az a radikálisan új valóság, amit Jézus hoz mindenkinek osztályrésze, aki belép az Isten országába, Jézus nem mondja, hogy az újdonság és az öröm átélése folyamatos, soha el nem múló az őt követők életében. Sőt, azt mondja, hogy „*eljön az a nap, amikor elvételük tőlük a vőlegény, és akkor azon a napon böjtölni fognak.*” Jézus halálának napjáról beszél, amikor erőszakkal elragadják követőitől, és amikor helye lesz a böjtnek, a gyásznak, a sírásnak. Mindez persze nem jelenti azt, hogy az az öröm és az az új, amit Jézus hozott, nyomtalanul elvész, végleg semmissé lesz, és legyőzöttetik. A vőlegény elvételük – egy időre, hogy azután újra visszaadassék – örökre. A tanítványok gyászoltak és sírtak, megrettentek és összezavarodtak a megfeszítés napján, hogy azután újra a jézusi új teremtés valósága és öröme töltse be őket – a húsvét napján. De az, ami megtörtént velük – újra és újra megtörténik velünk is.

Mert van, amikor átéljük a vőlegény jelenlétét és közelségét, megelevenít bennünket szabadítása, vagy éppen vigasztalása, újonnan szól hozzánk szava, és új engedelmességre hív bennünket Urunk. Új ének fakad fel szívünkben, hogy örvendezve dicsőítsük őt. Máskor pedig mintha elvételük tőlünk a vőlegény, és nem a dicsőítésnek és ünneplésnek, hanem a böjtnek és a gyásznak ideje jön el számunkra. Talán azért, mert engedetlenek voltunk, megkeményítettük szívünket, saját útjainkon jártunk, fellázdattunk ellene. Ezzel elvételük jelenléte szívünkből, hiszen mi magunk hagytuk el őt; nem halljuk mindig újat hozó igéjét, nem jár át bennünket mindig reménységet sugárzó öröme. Ha bűneiddel kizártad őt életedből, mondd ki bátran: ez most a böjtnek, önmagunk megalázásának, Jézus jelenléte sírva keresésének ideje. Ne add fel, ne hidd el a Sátán hazugságát, hogy mindez csak fellelkesedés volt, és nem valóság; lásd, hogy megmondta, annak ellenére, hogy ő alapvető örömet hoz, és radikálisan újat tett veled, van ideje a böjtnek és sírásnak. Bárcsak hiányozna annyira a már megkóstolt öröm, bárcsak fájna annyira a már megismert új szertefoszlása a régiben, hogy ma kimondod: Uram, csak te vagy az örömöm, csak te vagy az életem, és addig böjtölök, addig sírok, addig leszek összetörve előtted bűnbánatban, ameddig nem szólsz újra, és nem látogatsz meg megint.

Hasonlóan, az új és az öröm, amit Jézus elhozott, nem jelenti azt, hogy nem érint bennünket fájdalom és szenvedés, ami nem a mi engedetlenségünk következménye. Körbevesz minket betegség, baleset, gyász, depresszió és reménytelenség – helyzetek, amelyekben azt éljük meg, hogy elvételük a vőlegény. Igen, ez az a nap, amiről azt mondta Jézus, hogy az övéi böjtölni és sírni fognak. Böjtölve imádkozni – miközben tudjuk, hogy az új, amit a vőlegény halála és feltámadása által megszerzett, a miénk. A miénk, mert semmi sem zárhat ki bennünket arról a napról, amikor a vőlegény és a menyasszony végleg egymásra talál, amikor Krisztus visszajön és magához veszi az egyházat. De addig a napig, amelyen teljessé lesz a vőlegény és a menyasszony egybekelése, amelyről úgy beszél a Biblia, mint a Bárány menyegzője, amikor az új ég

és új föld minden régit, bűnöst, fájdalmat semmivé tesz, - addig a napig együtt van jelen az öröm és a reménység, valamint a böjt és a szomorúság. Addig egyszerre igaz, hogy a Szentlélek által jelen van a vőlegény, és mégis, a menyasszony, Jézus népe sóvárogva várja Ura visszajövetelét. Igaz, hogy Jézus örömet hozott az életünkbe, semmi máshoz nem hasonlítható örömet; valóság, hogy benne számunkra minden újjá lett – és mégis, ezen legmélyebb meggyőződések felett valóság a böjt és a gyász ideje is. Egyszerre lehetünk mindennél boldogabbak, minden körülmények közt reményteliek, és mégis mindenkivel együttérzők, minden fájdalmat elhordozók. Mert az Ige azt mondja: „*Örüljete az örülőkkel, és sírjate a sírókkal.*” Szabadságunk és bátorságunk van örülni, de szabadságunk és bátorságunk van sírni. Örülünk, mert Jézus újat hozott, és ezt az újat beteljesíti, és ezt senki el nem veheti tőlünk, és böjtölünk és sírunk, mert az új, ami elkezdődött, még nem teljesedett be. Ámen!